

General Armfeldts felttog mot det nordenfjeldske Norge i 1718

Av Knut Solem

Sverige – en stormakt for 300 år siden

I 1718 skulle General Armfeldt innta Trondheim etter ordre fra kong Karl XII av Sverige. Hva var bakgrunnen for dette?

Karl XII ble konge av Sverige i 1697, 15 år gammel. Sverige var en stormakt som omfattet Finland og alle Østersjøprovinsene. Men han arvet også fiender. De mest besværlige var tsar Peter av Russland, Fredrik IV av Danmark-Norge og August II av Sachsen-Polen. Allerede i 1699 hadde disse tre laget en allianse med målsetting å bryte Sveriges makt og erobre svenske

provinser. Det påfølgende angrepet på Sverige ble starten på *Den store nordiske krig* (1700-1721). Karl XII var ung og uerfaren, men en krigslysten hærfører. I 1700 startet hans fiender sine krigshandlinger, men de lette seire uteble. I stedet for en uansvarlig yngling møtte de en hardfør og uforsonlig krigerkonge i spissen for Europas beste armé. Det skulle gå mange år med krig før alliansen til slutt nådde sitt mål; år fylte av død og all krigens ondskap. Ikke minst Karl XII og den svenske armé utmerket seg med mangel på medfølelse med fienden. At folket led, er lett å forstå. Det mest kjente

slaget i Sveriges krigshistorie er slaget ved Poltava 28. juni - 8. juli 1709. Det var ikke bare Karl XII's første store nederlag, men også Sveriges største militære katastrofe gjennom tidene. 6900 svenske soldater døde på slagmarken. 23.000 svenske soldater og sivile, også kvinner og barn, havnet i fangenskap hos fienden. Ett år tidligere hadde den svenske armé bestått av 49 500 soldater. Sverige mistet Finland og de fleste av sine områder ved Østersjøen.

I 1716 gjør Karl XII et første forsøk på å underlegge seg Norge

Etter hvert modnet tanken hos Karl XII om å erobre Norge fra Danmark. Uten Norge ville Danmark stå uten de store inntektene de hadde fra bl.a. toll fra norske eksportvarer, bergverksdrift, trevirke og fisk. De ville også stå uten norske sjøfolk til å utruste sine skip og trevirke til bygging og utbedring av flåten sin. Planen Karl XII la var å rette angrepene mot Øst-Norge og Trøndelag.

Et angrepsforsøk i 1716 ble ikke vellykket. Svenskene kom via Østfold til Christiania, men klarte ikke å innta Akershus festning. Oberst Mikael Planting hadde fått ordre om å gå over grensen mot nord med Jemtlands regiment for å hindre troppene i det nordenfjelske Norge i å ta seg sørover. Det viste seg at Planting ikke fikk samlet troppene i Jemtland. Forklaringen kan være at Jemtland og Herjedalen hadde vært under norsk herredømme fram til 1645, og at jemtene ikke var spesielt glade for å gå i krig mot sine tidligere landsmenn, som i noen tilfeller var slektninger.

Karl XII av Sverige (1682-1718).

Da den dype snøen og det usikre vinterværet satte effektivt stopp for alle forsøk på å gå over grensen i Sør-Norge, la den svenske hæren seg i ro et par måneder ved Svinesund. I et forsøk på overraskende angrep på Fredriksten festning i Fredrikshald, nåværende Halden, kom det til et blodig slag. Byen ble tatt, men målet, Fredriksten festning, lå uskadd. Omtrent samtidig ble den svenske transportflåten tilintetgjort i Dynekilen, og Karl XII ga opp og returnerte med sine menn til Sverige. Slaget ved Dynekilen 27. juni - 8. juli 1716 er kjent som Peter Wessel Tordenskjolds store bragd.

I 1717 får Armfeldt ansvaret for å planlegge et felttog mot Midt-Norge

I Europa rustet fiendene til Karl XII opp for å få svenskekongen av veien for godt, men takket være rivalisering mellom disse kunne Karl XII igjen arbeide med å forberede å innta Norge. Han beordret generalløytnant Carl Gustav Armfeldt og krigsråd Frisenheim til å mønstre Jemtlands og Helsingeregimenter samt Helsingeforsyningsbataljon. De skulle studere terrenget, finne passende angrepsveier og egnede plasser for å ha depoter under felttoget. Videre måtte det skaffes nødvendig proviant til soldatene og fôr til hester og slaktedyr som skulle fraktes med. De to fikk oppdraget i juli 1717, og kunne ved årsskiftet rapportere til kongen. På nyåret 1718 ble de to hærførerne kalt til kongens hovedkvarter i Lund og gitt kommandoen over armeen som skulle gå mot Trøndelag. Planene for det nye felttoget var klare tidlig på våren 1718.

På svensk side ble det laget kavlebroer (broer av tverrlagte tømmerstokker) i våte partier av veien mot Norge fra Duved til Verdal. Videre ble det planlagt depoter. Å samle inn matvarer til den planlagte hæren ble vanskelig. Uår flere år på rad hadde ført til kornmangel, og krotter var i elendig forfatning. Det samme var tilfelle med hestene som bøndene måtte gi fra seg. Mange av disse dyra stupte av utmattelse. Soldatene måtte forflytte seg langt før de kom fram til samlingsplassen i Duved, 45 km fra norskegrensen. Mye av den innsamlede provianten ble brukt før felttoget startet, da soldatene måtte ha mat mens de ventet på avmarsjen. Dette ble fatalt for utfallet av krigen for svenskene.

Ved Duved var det nå samlet 10000 offiserer og soldater, 6791 hester og ca. 2500 levende slaktedyr. De fleste av soldatene var finske og hadde deltatt i kriger bl.a. i Finland, og

Carl Gustav Armfeldt ble født i 1666, sannsynligvis på farens gård i Koporie i Ingermansland (sydvest for St. Petersburg). Han var sønn av oberstløytnant Gustav Armfeldt. Farfaren het Erik Larsson og var bondesønn fra Frøsøn. Han ble adlet for sine tjenester i hæren i 1648 og tok navnet Armfeldt. Ikke uventet valgte Carl Gustav militærlivet. Allerede som 16-åring var han korporal ved Nyland-Tavastehus kavaleri. For å dyktiggjøre seg i krigeryrket tok han tjeneste i den franske armé i 1685. Der ble han i 12 år.

Tilbake i hjemlandet skulle han komme til å virke i Finland fram til 1714. Han var med da svenskene tapte Finland i krigen mot Russland. Armfeldt giftet seg i året 1700 med sin slektning Lovisa

Aminoff, hun var da bare 15 år gammel. Mellom 1701 og 1726 fødte hun 20 barn. 10 sønner og 2 døtre overlevde sin far. Det Armfeldtske hjem var et religiøst senter, og flere av hans tidligere offiserer søkte trøst i religionen der.

Generalen døde 24. oktober 1736.

de var godt trente ikke minst etter kampene i Russland. Utenom soldater var det prester, feltskjærere, offisers-drenger og over 700 bønder som var med som dyrepassere. De siste var også nødvendige for at armeen skulle ha fersk mat under felttoget.

I august 1718 er angrepet i gang

Endelig den 29. august 1718¹ forlater general Armfeldt med sine fem divisjoner Duved, og som vevisere hadde de et titalls bønder fra egnen. Armfeldt var taktisk, og valgte å rykke fram i uveisomt terreng for å komme overraskende til angrep på Stene skanse i Verdal. De norske styrkene hadde ventet at svenskene ville komme via Meråker eller Forradalen. Armfeldts plan hadde lyktes, og de vant lett over de norske styrkene. Like enkelt overtok de 14. september *Skånes skanse* ved Trondheimsfjorden mellom Rinnleiret og Levanger. Der fikk svenskene også hånd om et svært stort matlager som nordmennene hadde samlet. Det så lyst ut for de svenske, men det var nå vanskelighetene skulle komme.

19. september kom den svenske armeen til Langstein. Der fikk de problemer med det ville terrenget. De hadde planlagt å beslaglegge båter der, men båtene var blitt flyttet vekk av de norske. Nå måtte svenskene forsere det uveisomme landskapet med hester, feltkanoner og utstyr. De tyngste kanonene med det groveste skytset hadde

de vært nødt til å etterlate tidlig i felttoget. Hele sommeren hadde det vært kraftig regn og kjølig vær.

Matmangel førte til rasjonering. Mange av soldatene var nå syke, og kampmoralen ble dårligere.

Soldatene måtte skjære kornet på åkrene, treske det og male det til mel på de håndkvernene de hadde fått utlevert. Deretter bakte de brød for hver dag. Noen soldater forsøkte å rømme, men de ble funnet, og lederen ble hengt til skrekk og advarsel. Hele felttoget var beregnet å vare i 6 uker. Da skulle Trondheim være inntatt. Nå var det gått 5 uker, og de var ennå ikke kommet til Stjørdal.

Armfeldt ba om forsyninger av proviant og andre nødvendigheter. Dette skulle komme fra Sverige via Stene og Skåne skanse. Det var en lang og komplisert forbindelse. Kommunikasjonen foregikk med ridende ordonnanser. Disse måtte ta veien via Sverige og til Halden der kongen var. Ingen forsyninger kom fram.

Den 2. oktober, da hæren var kommet til Skatval fra Stjørdal, tok generalen en skjebnesvanger avgjørelse om å snu og føre armeen nordover for å skaffe proviant. De dro til Verdalsøra. Disiplinen blant offiserer og soldater var dårlig, og det ble

¹Den gregorianske kalenderen som vi nå bruker, ble innført i Danmark – Norge i år 1700. Sverige brukte den julianske kalender og skiftet til gregoriansk først i 1753. Det blir derfor forskjellige datoer for samme hendelser i norske og svenske kilder. I 1718 lå den svenske kalenderen 11 dager etter tidsregningen i Danmark – Norge. For eksempel ble Karl XII drept i Halden 11. desember 1718 ifølge norsk kalender, men 30. november ifølge den svenske. I denne artikkelen brukes den norske kalenderen.

Budde ved Kristansten. Tegning av Alf Lannerbäck, Försvarsbild.

General Vincents Budde ble født 31. desember 1660 i Fredrikshald (Halden). Faren var oberst Fredrik Otto Budde, hans mor var Sophie f. Blidt. I 1684 ble han utnevnt til løytnant i Løvendals dragonregiment, og etter 5 år ble han kaptein. Budde var i mange år i militæret på kontinentet og deltok i mange strider. Han kom tilbake til Norge i 1703, og i 1710 ble han utnevnt til oberst og sjef for det Trondhjemske regiment.

Som oberst deltok Budde i mange kamper mot svenskene, og han ble forfremmet til generalmajor og kommandant i Fredrikshald. 15. juni 1718 kom han som nygift til Trondhjem som kommanderende general for de nordenfjeldske styrker. Budde beholdt denne stillingen til sin død 13. april 1729. 16. april 1721 ble Budde slått til ridder av Dannebrogren.

til dels foretatt raid etter mat i distriktet uten kontroll av offiserene. 6. oktober kom en kurér med klar ordre fra Karl XII om at Trondheim skulle erobres og fienden skulle angripes uansett hvilken motstand de møtte. 1200 soldater var syke og ble returnert til Skånes og Stene skanser.

De svenske troppene kommer til Trondheim i november 1718

Armfeldt la om ruta for å unngå Langstein og problemene der. De kom fram over Markabygda og Forradalen for å passere Stjørdalselva ved Hegra. Derfra gikk det greit å komme til Hommelvik. Det norske forsvaret med general Budde hadde ventet på svenskene ved Langstein der det er trangt mellom sjøen og veien. General Budde

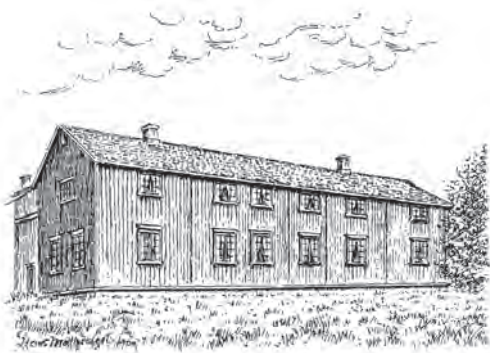
fikk det nå travelt med å komme seg til Kristiansten og Trondheim for å forsterke og forsvare byen.

6. november brøt Armfeldt og hans styrker opp fra leiren ved Hommelvik og forflyttet seg fram til Bakke gård. De norske styrkene hadde revet eller brent alle bygninger på Bakklandet bortsett fra den nybygde *Bakke kirke*². Den ble stående urørt. Materialer fra de revne bygningene ble brukt til å forsterke forsvarsverker i byen. Svenskene ble beskyttet fra Kristiansten festning, og det «ble for varmt» å oppholde seg på Bakklandet. Styrkene trakk seg tilbake mot Ranheim. Også på Være var det soldater. Armfeldt hadde sitt hovedkvarter på gården Nedre Tesli (i den trønderlåna som fortsatt står

²På Bakklandet ble det fjernet 77 våningshus, 13 uthus, 8 brygger og 8 naust, På Ila ved Skanseporten ble det også ødelagt mange hus – 38 våningshus, 35 uthus, 2 brygger og 5 naust (Trondheims historie 2, 1997, s. 227).

der) fra 17. til 26. november, da de tok seg videre til Hoeggen. Hovedbygningen på Tesli er oppført av stiftamtmann Hans Kaas i 1690-årene. Eier av gården i 1718 var stiftamtmann von Ahnen. Generalen hadde sine stabsmøter i storstua på Tesli. I denne perioden foretok svenskene daglig rekognoseringer mot Kristiansten festning,

Nidelva og byområdet. Her forberedte de seg på å storme Kristiansten ved å bygge stormstiger for å kunne komme seg over murene der. Likeså flåter for å forsere Nidelva. Materialer til disse ble tatt ut i skogen på Tesli. Det ble gjort skade på hus, naust og båter, og materialene ble brukt til brensel.

Hovedbygningen på gården Nedre Tesli sett fra vest. Til venstre: Tegning av Henrik Mathiesen (1847-1927). Kopi fra Ranheimsnytt nr. 3, 1958. Original tegning er i Ranheim Bydels Museum. Til høyre: Hovedbygningen i dag. Foto: Knut L. Vik.

Armfeldts likkiste

Ved Jonsvatnet var det samtidig trefninger på gården Øvre Gjervan. Der må svenskene ha møtt motstand, for derfra ble det hastig avgang. Her ble Armfeldts likkiste etterlatt. Det var vanlig på den tiden at hærførere og store menn hadde med seg sin likkiste i felt. Kista finnes fortsatt på Øvre Gjervan. På kista er en plakett med følgende tekst:

«Etter opplysninger fra kaptein Reidar Korstad, Stjørdal 1984, har vi fått denne beretning. En militærmusiker, Olav Øverkil, hadde i sine unge år truffet en eldre hæroffiser som hadde denne historia om kista til Armfeldt, og at den skulde finnes på en gård ved Jonsvatnet. Hærførere brukte den gang å ha med seg svøp og kiste. Armfeldts forsyningskolonne, som var forlagt her, hadde med seg kista. De ble overrasket av en norsk patrulje. Svenskene flyktet og satte kista igjen. Det går også sagn om at 2 svenske soldater ble skutt på Storsveekra, ved Gjervan, og det er sannsynlig det hører med til denne historia».

Bilde av kista i stabburet på Øvre Gjervan.
Foto: Knut L. Vik.

reservestyrke på vel 400 mann. En angriper ville bli møtt med grovt skyts blant annet fra kanoner på Kristiansten, Munkholmen, Brattørens Hovedvakt og Batteriet på Tollboden.

Forholdet mellom Norge og Sverige hadde i 1718 vært spent helt siden Sverige la under seg Herjedalen og Jemtland i 1645. I 1658 hadde svenskene erobret Trondheim, og to år på rad mot slutten av 1670-tallet hadde de herjet stygt i Tydal, i Ålen og på Røros. Den stadige trusselen fra øst var grunnen til at Kristiansten festning og solide forsvarsverker ved Nidelva og Møllenberg skanse ble bygget⁴.

Om kvelden 26. november brøt Armfeldt og de svenske styrker opp fra Tesli. I august hadde det vært 1500 stridsdyktige soldater i Helsing regiment og 1400 i Jemtlands, men nå var mange av dem syke. Planen om å gå til stormangrep på byen fredag 14. november var blitt avlyst. Armfeldt med sine lette feltkanoner og de opplysninger han hadde, måtte bare innse at de ikke hadde mulighet til å angripe byen. Dette til tross for svenskekongens klare ordre om å innta Trondheim. Styrkene ble flyttet til Hoeggen gård, sør for byen. Etter 3 dager forlot svenskene byen. For å komme over Nidelva bygde de en flytebru ovenfor Øvre Leirfoss⁵. Elva var der nesten 100 meter

bred, og brua ble bygget i 18 moduler, som ble satt sammen oppover langs elvebredden. Da troppene nærmet seg 28. november, lot de strømmen nedover ta brua med seg og svinge den over, slik at de kunne forankre den med 17 kvernsteiner på den andre siden. Troppene kunne forsere brua med 6 fotsoldater eller 4 ryttere i bredden. I løpet av fire timer var hele armeen kommet over, anført av Armfeldt og hans stab. I ettertid må vi erkjenne at svenskene denne dagen leverte en imponerende prestasjon både når det gjaldt ingeniørkunst og militær innsats. De ble beskyttet av norske styrker, men uten at det påvirket tilbaketrekningen.

Armfeldt tok nå kvarter på Tiller. Her ble gårdene også hardt berørt da soldatene forsynte seg med mat og fôr til hestene. De rev bygninger, kledning på hus, låver og bur for å skaffe seg varme. Det finnes regnskap med takster for skadeomfang både på Tiller og på Strinda. Armfeldts armé flyttet til Melhus og fortsatte videre opp Gauldalen. Armeen delte seg, og en del av styrken angrep en norsk avdeling som ble forfulgt og jaget over Dovre. Nordmennene brente fjellstuene på Drivstua, Kongsvoll, Hjerkin og Fokstua etter seg. Fra Dovre tok svenskene seg over Kvikne til Røros. Fra slutten av november og hele desember var det trefninger mellom svenske og norske styrker.

⁴Se H.K. Jensaa's artikkel om Kristiansten festnings betydning for forsvaret av byen.

⁵Det var lenge diskusjoner om hvor svenskene gikk over Nidelva. Lokalhistorikere har påvist stedet ut fra tegninger fra hendelsen. Det er også funnet 2 kvernsteiner i elva, som er tatt vare på i to av nabogårdene. Det er i ettertid også funnet en kanonkule ved elvebredden der svenskene krysset elva. Valg av sted for bygging av brua var også gunstig på grunn av et sagbruk som lå ved Øvre Leirfoss. Et større lager av tømmer og planker fra sagbruket var lagret ovenfor fossen og var lett tilgjengelig. Jordstykket hvor dette lå, heter fortsatt Sagjordet. Det finnes en tegning av stedet hvor brua ble bygd i Krigsarkivet i Stockholm.

Långströms bauta. Kaptein Peter Långström ble 2. desember sendt som ordonnans med en underoffiser og 21 mann tilbake til Sverige for å be om forsterkninger til Armfeldt. Han kom ikke lenger enn til Hegra. Ved Fordal/Fornes skanse, da han skulle krysse elva Forra, ble han skutt. Det var bonden på Fornes som skaut, og beskjeden til svenske-kongen kom aldri fram. Bautaen er reist i 1931 til minne om kapteinen. Det er siden også reist et minnesmerke over bonden på Fornes, Peder Fornes.

Kongen er død og Armfeldt gir definitivt opp angrepsplanene

11. desember 1718 ble kong Karl XII skutt på Fredriksten festning. Det er fortsatt uklart om det var en norsk eller svensk kule som felte han. Sørgebudskapet hadde ikke Armfeldt fått ennå den 28. desember, men ryktet om kongens død var kommet. Det kom kontrabeskjed om dødsfallet, og dette

medførte at Armfeldt ikke kunne forberede og gjennomføre en ordnet tilbaketrekning til Sverige. Nyheten om kongens død måtte komme med ordonnans fra Halden via Sverige til Trøndelag. Den offisielle beskjeden fra prins Fredrik om kongens død ble mottatt av generaløyntant Hamilton julaften, men så sent som nyttårsaften var Armfeldt, som da hadde sitt kvarter i Støren prestegård, ennå ikke blitt informert. Denne forsinkelsen ble fatal for hele armeen. Hadde karolinerne kunnet passere Tydalsfjellene en uke før, hadde alt kunnet gå bedre.

Jul i Haltdalen og en fatal dødsmarsj over fjellet

Da karolinerne feiret svensk jul i Haltdalen⁶, hadde den offisielle meldingen om kongens død kommet fram til Armfeldt. Hva skulle hangjøre? Norske styrker blokkerte flere av de muligheter han hadde for retrett. Han valgte å føre karolinerne over Bukkhammeren til Flora i Selbu. Nå begynner tragedien på grunn av vinter og streng kulde. Om lag 200 mann frøs i hjel på fjellet på tur til Selbu i mellomjula. Karolinerne var utstyrt for 6 ukers sommerfelttog og ikke for vinterkrig. Marsjen fortsatte opp til Østmo i Tydal. De ble stadig plaget av norske skiløperkompanier som var lokalkjente, lett mobile i terrenget og i tillegg utstyrt for vinterkrig.

På svenskenes nyttårsaften 1718 (11. januar i Norge) var været kaldt og klart, og karolinerne startet på den 45 km lange ferden over fjellet fra Østby til Handøl i Sverige. Bonden på Østby, Lars Østby, og andre bygdefolk ble tvunget til å være med som veivisere. Flere kvinner fra Tydal ble også

⁶Svensk julaften 1718 var 4. januar 1719 i Norge.

tvunget til å være med til fjells. De var gisler som skulle forhindre at veiviserne skulle lure den svenske hæren til å komme helt galt av sted. Men alle kvinnene ble frigitt før de kom særlig langt til fjells, og de kom tilbake til bygda igjen. Svenskene hadde med norske fanger som var bundet i tau med en svensk soldat foran. Alle disse omkom eller ble drept etter ankomst til Handøl.

12. januar bryter snøstormen løs, og det ble et uvær ingen hadde opplevd maken til. Stadig flere bukket under i uværet. Om kvelden andre nyttårsdag var de kommet på svensk jord. 20 offiserer og 3450 underoffiserer og soldater dør på fjellet eller var invalidisert av frostskafer. Totalt døde ca. 3700 mann under felttoget, og 451 menn fikk avskjed fra hæren på grunn av frostskafer.

Ettervirkninger av krigen i Trondheim

Det ble jo ingen krig i Trøndelag og Trondheim, bare trefninger uten de store dødstall. Innbyggertallet i Trondheim by var fordoblet grunnet forsvaret av byen – byen hadde rundt 5000 innbyggere og antall soldater var omtrent det samme. Soldater var innkvartert i de fleste hus, så det var trangboddhet, og smittsomme sykdommer herjet. Dårlig hygiene gjorde at mange fikk flekktyfus, dysenteri og lungebetennelse.

I tillegg til soldatene ble også menneskene som ble drevet bort fra hjemmene sine på Bakklandet, henvist til å finne seg plass å bo inne i byen. De ble også ofre for de samme sykdommene. Det blir hevdet at det døde like mange mennesker i Trondheim på grunn av sykdom og underernæring som det omkom karolinere i Tydalsfjellene på vei tilbake til Sverige. Mange barn ble foreldreløse. Dette

førte til opprettelse av *Blåskolen* i 1719, for å ta vare på disse barna. Navnet hadde sin bakgrunn i at barna gikk med blå drakter med svarte oppbrett, og de svenske militære farger skulle minne om karolinernes dødsmarsj i Tydalsfjellene i januar 1719.

Takst over skader på gård og grunn i Strinda prestegjeld

Krigføringen førte til omfattende plyndring og ødelegging av «fienden» – men også «våre egne» forsynte seg. I februar 1719 oppnevnte kongen en kommisjon som skulle vurdere krigsskadene i hele Trondhjems stift. I *Strinda bygdebok 3* er gjengitt takster for skader i Strinda prestegjeld for i alt 197 eiendommer (også noen i Malvik, i Ilsvika og på Bakklandet er med). Totalt regnes det dansk-norske forsvaret som ansvarlig for skader tilsvarende 36013 rdl, mens den svenske hærens hadde forvoldt skader som beløp seg til 17997 rdl.

At det var det dansk-norske forsvaret som var skyld i det største skadebeløpet, skyldes først og fremst ødeleggelsen av Bakklandet. Ellers ser en at det spesielt var høy forsvaret forsynte seg med på mange av gårdene.

Eksempler på takst og erstatningskrav:

Presthus, takst nr. 446.

Av fienden forvoldt skade: 1 nytt hus nedbrent, bordkledning, gjerdesgarder og gårdsreskaper oppbrent. Videre tatt 10 tønner bygg, 27 tønner havre, 12 lass halm, 48 lass høy, 1 svin, 13 småfe, husgeråd, klær og varer. 1 jernbeslått mannslede, matvarer, alt til en samlet verdi 217 rdl.

Av våre egne soldater: 2 kyr, 12 lass høy, til sammen 13 rdl.

Teslien, takst nr 447.

Av fienden forvoldt skade: Panelingen om gårdens hus samt planker og stakitter om gården, 1 ny stor farbåt på 3 stokkelengder, flere hus, likeså gjerder og sleder, plog, kornstaurer, innredning i husene, dører, vinduer og skaper, 1 stort naust, huser ruinert på en husmannsplass, 76 tønner bygg, 154 tønner havre, 80 lass halm, 400 lass høy, 4 kyr, 1 stor okse, 5 årskalver, 9 engelske sauer, 3 hester. Alt til en samlet verdi av 1141 rdl.

Av våre egne soldater: 1 stort naust for store båter, sjøredskaper samt 4 pakkbuer ovenpå. 1 stort naust på Bakklandet. Likeså et annet stort naust av 3 stokkelengder høyde, 44 voksne kyr, dessuten stiftamtman Kaases naust. Alt til samlet verdi 616 rdl. Her kommer i tillegg skader hos husmenn.

Takstene over skadeomfang viser også hvilke redskaper m.v. som var i bruk på denne tiden. Det er å bemerke at de svenske styrkene var på Strinda i bare 13 dager.

Anbefalt litteratur:

Hansson, A.: *Armfeldts karoliner*. 2003.

Jensaas, H.K.: «Da Cicignons festning reddet Trøndelag» i *Trondheim turistforenings årbok*. 1981.

Osnes, H.N.: «General Armfeldts tog 1718», i *Strinda bygdebok, bind III*. 1948.

Supphellen, S.: *Trondheims historie. Bind 2, Innvandrerne by 1537-1800*. 1997.

Pollen, G.: *Armfeldts armé - Historien om en katastrofe*. 2014.

Tegningen i starten av artikkelen er av Alf Lannerbäck, Försvarsbild. Kopi fra *I karolinernes fotspor 1718-1719*. En «Guide med kart og forslag». Utgitt av Naboer AB, Østersund (www.naboer.se).

Knut Solem, f. 1933 og oppvokst på Nedre Tesli. Han har skrevet en rekke artikler i årboka til Ranheim Bydels Museums Historielag.

Taksten for Bakke gård. Fra Strinda bygdebok bind 3. Dette er et eksempel på hva som ble ødelagt på Bakklandet. Vi ser i tillegg hva biskop Peder Krog også eide – og annet biskopen krevde erstatning for.

Nr. 466.

Bache. Biskop Peder Krog.

Av våre egne soldater forvoldt skade:

1. Bakke gard nyoppbygd, med bordkledning, kjeller og skorstein, samtlige hus på Lade gard med innredning etter ordre brent, skaden for dette anskriver han selv til 3000 rdl. men anfører i penger til	2000	—	»	—	»
2. 500 lass høy er tatt og oppbrent fra Bakke, Berg, Malvik, Brunstad, Ivedal, tilsammen	250	—	»	—	»
Kornavlingen av bygg og havre på Bakke, Brunstad og Malvik, tils.	150	—	»	—	»
Gjerdsgarden på Bakke oppbrent	100	—	»	—	»
3. 200 tylfter rure bord, provisjon av jern, murstein, brenneved, 1000 blå taksten, 6000 rød do., 46 tylfter nytt tømmer, bjelker, spirer, sylter	400	—	»	—	»
4. Hans reperbane, Bakklandets oppbrennelse, der han årlig grunnleie av 85 rdl. For disse 2 år setter han 170 rdl., og da han mener det ikke kan bli oppbygd igjen før ti år, beregnes skaden	600	—	»	—	»
5. Husene på prestegarden Berg, som av biskopen ble brukt til avlsgård, er brakt til festningen Kristiansten, likeså gjerdsgarden	2900	—	»	—	»
Skade på husene på Brurok og Foldal og Malvik, gjerdsgarden på Brunstad	400	—	»	—	»
6. Hans prestelige rettigheter av korn, ostetiender og og offertold av Strinda prestegjeld som han nå mister på grunn av at menigheten er blitt ruinert	250	—	»	—	»
	7050	—	»	—	»